

РЕШЕНИЕ

№ 206

гр. София, 07.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО VI-8, в публично заседание на шестнадесети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Стою Хр. Згуров

при участието на секретаря Цветелина В. Пецева
като разглежда докладваното от Стою Хр. Згуров Търговско дело № 20231100901403 по описа за 2023 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Предмет на делото са предявените от ищеца „Х.Ф.“ ООД, ЕИК **** срещу ответника ЗАД „Г.З.“, ЕИК ****, обективно и кумулативно съединени осъдителни искове с правни основания чл.405, ал.1 във вр. с чл.386, ал.1 КЗ и чл.409 вр. с чл.405 КЗ и чл.86 ЗЗД, относно осъждането на ответника да заплати на ищеца сумата от **70 000 лв.**, представляваща останала неизплатена част от застрахователно обезщетение за претърпени вреди от застрахователно събитие от 11.11.2022г., дължимо въз основа на застрахователен договор „Индустриален пожар и други щети на имущество“, сключен под формата на полица №9100000022083 с покритие от 15.07.2022г. до 14.07.2023г., ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 27.07.2023г. до окончателното изплащане на задължението, както и за осъждането на ответника да заплати на ищеца сумата от **5669,68 лв.**, представляваща мораторна лихва върху претендираната главница от 70 000 лв. за периода от 11.11.2022г. до 27.07.2023г.

Ищцовото дружество основава претенциите си с твърденията, че между него и ответника е бил сключен застрахователен договор „Индустриален пожар и други щети на имущество“, под формата на полица №9100000022083 с покритие от 15.07.2022г. до 14.07.2023г., като застрахованото имущество на ищеца е била стопанска сграда, находяща се в с.Ново село, ул.****. На 11.11.2022г. в срока на покритие е настъпило застрахователно събитие-пожар, в следствие на което са настъпили вреди за ищеца, за обезщетяването на които в съответствие с клаузите на договор, е предявил претенцията си пред ответника. В следствие на това, ответникът-застраховател с писмо от 25.04.2023г. се произнася по претенцията и определя обезщетение в размер на

28 359,88 лв. без ДДС, като размерът му е определен на база извършени от застрахователя оценки по средни пазарни цени за региона на нужните възстановителни дейности, приспадането на стойността на основния кабел хранащ обекта, както и предвид констатираното наличие на подзастраховане, тъй като действителната, възстановителна стойност на стопанската сграда е 689 902,94 лв., а към датата на настъпване на събитието застрахователната сума е била само 339 223,25 лв., при което размерът на обезщетението е редуцирано съобразно съотношението между застрахователната сума и възстановителната стойност на погиналото и увредено имущество.

Ищецът сочи, че ответникът е определил неправилно размерът на дължимото обезщетение, като го е намалил пропорционално на съотношението между възстановителната стойност и застрахователната сума, защото подобно намаляване е допустимо само тогава, когато стойността на щетата надхвърля застрахователната сума, а това не е било така, и предвид обстоятелството, че съгласно чл.389 КЗ, застрахователят дължи обезщетяването на пълния размер на вредата до размера на застрахователната сума, която надхвърля размера на претендираното обезщетение, дължи на ищеца обезщетение в размер на 100 000 лв., от които се претендират частично 26 000 лв.

Ищецът твърди, че определената от застрахователното дружество възстановителна стойност на стопанската сграда в размер на 689 902, 94 лв. е силно завишена. Оспорва твърдението на ответника, че в случая е било налице подзастраховане, защото в процесната полица е посочено, че застрахователната сума е 339 233,25 лв., а база за определянето ѝ е възстановителната стойност, като същевременно т.18, глава V от ОУ в сила от 20.01.2020г. към застрахователния договор гласи, че той се сключва с уговорка за пропорционално обезщетяване, освен ако не е уговорено друго. Предвид това, ищецът счита, че с договора-полицията е договорено друго, не пропорционално обезщетяване, а обезщетяване по възстановителната стойност.

С представения в срок писмен отговор на исквата молба ответникът оспорва предявените искове. Соци, че те са недопустими, защото ищцовото дружество няма правото да получи претендираното застрахователно обезщетение по процесния договор, тъй като според Глава I , раздел VIII, т.35.2 от ОУ, застрахователното обезщетение се изплаща на застрахования или на третото ползващо се лице, ако при сключване на застраховката е определено такова, а в случая е уговорено застрахователното обезщетение да се заплаща на третото ползващо се лице-Държавен фонд земеделие. Затова, ответникът счита, че ищецът не е процесуално легитимиран да претендира обезщетението по договора. Ответникът не оспорва фактите, че между него и ищеца е бил сключен процесният договор, че е определено и изплатено във връзка с настъпилото на 11.11.2022г. застрахователно събитие-пожар обезщетение в размер на 28 359,88 лв., но оспорва наличието на причинно-следствена връзка между застрахователното събитие и претендираните от ищеца вреди, както и наличието на увреждания по застрахованото имущество,

извън описаните в изготвените по претенцията констативни протоколи и описи. Оспорва твърдението на ищеца, че към датата на процесното застрахователно събитие е бил собственик на застрахованото имущество, за което се претендира, че е увредено. Възразява за наличието на подзастраховане по процесната полица съгласно чл.389 КЗ, като твърди, че имуществената застраховка е доброволна и страните са свободни да договарят всички нейни параметри. В тази връзка ищцовото дружество е подало писмено предложение до застрахователя за сключване на застраховка, в което е посочило, че желае застрахователната сума да бъде в размер на 339 223,25 лв. и че сумата представлява възстановителна стойност на имуществото. На базата на заявеното от ищеца, застрахователят-ответник е приел да застрахова посоченото в предложението –въпросник имущество за сумата от 339 223,25 лв., но в процеса на събиране на доказателства по ликвидация на претенцията се е установило, че възстановителната, съответно действителната стойност на същото имущество надвишава значително застрахователната сума. Поради това, на основание чл.389, ал.2 КЗ и т.22.1 от Общите условия към договора, застрахователното обезщетение е определено като действителната вреда е намалена с коефициента между застрахователната сума и действителната стойност на увреденото имущество, който в случая е 49,46 %. Сочи, че според чл.345 КЗ сред задължителните реквизити на полицата не е договорката за подзастраховане, поради което тя законосъобразно е включена в Общите условия. В полицата липсва договореност относно прилагането на друг вид обезщетение, а не пропорционалното, а освен това, императивната норма на чл.389 КЗ дава правото на застрахователя във всеки случай, дори това да не е предвидено в договора, когато установи разминаване между договорената застрахователна сума и действителната стойност на застрахованото имущество да приложи коефициент за подзастраховане при определяне на обезщетението.

Ответникът сочи, че ищецът е юридическо лице, което извършва търговска дейност и не е потребител по смисъла на ЗЗП, поради което не може да възразява, че се е намирал в затруднение да разбере, каква отговорност носи застраховащата страна. Счита, че представените ведно с исковата молба Общи условия не са относими към процесния договор, тъй като те са във връзка с друг застрахователен продукт. Представя ОУ към Застраховка „Индустриален пожар и други щети на имуществото“ за застраховане на имущества на средни и големи предприятия в сила от 02.01.2020г.

В представената допълнителна искова молба ищецът сочи, че съгласно чл.35.2 от ОУ обезщетението се изплаща в условията на алтернативност на застрахования или на третото ползващо се лице-Държавен фонд земеделие, като в случая искът е предявен от застрахования и не е процесуално недопустим. Освен това с писмо от 13.04.2021г. Държавен фонд земеделие е дал съгласие пред застрахователя обезщетението да бъде изплатено на ищцовото дружество. Освен това към датата на събитието фонда няма качеството на трето ползващо се лице, защото ангажимента на ищцовото дружество към фонда да застрахова имуществото и последният да е трето

ползващо се лице е изтекъл на 12.04.2022г. Сочи, че ведно с исковата молба са представени писмени доказателства установяващи правото на собственост на ищеца върху застрахованото имущество, поради което възражението на ответника в тази връзка е неоснователно. Счита, че в отговора на претенцията от 25.04.2023г., ответникът е посочил, че приема като увредени и съответно нуждаещи се от възстановяване посочените в офертата на „К.т.“ ЕООД елементи и необходимите за целта СМР посочени там, като е коригирал само единичните цени на отделните дейности и е приложил коефициент за подзастраховане.

В съдебното заседание ищцовото дружество се представлява от пълномощника му адв.Г., който поддържа предявените искове, моли съда да ги уважи изцяло и да присъди в полза на доверителя му разноските по делото.

Ответното дружество беше представлявано в съдебното заседание от процесуалния му представител ю-т П., която оспорва предявените искове, изтъква предвид заключението на вещите лица по приетата експертиза, че те са неоснователни и поради това, че щетите са настъпили в следствие на непокрития риск „умишлен палеж“, който представлява клауза А1 от Общите условия и която не е включена в договора между страните. Оттегля възражението си за това, че ищецът не е бил собственик на застрахования имот. Релевира искане съдът да вземе предвид установеното подзастраховане, в случай, че претенцията на ищеца бъде приета за основателна, като размерът на обезщетението бъде намален със съответния процент за подзастраховане. Претендира за разноски по делото.

Софийският градски съд, ТО, VI- 8 състав, след като взе предвид доводите и възраженията на страните, събраните по делото доказателства по отделно и в съвкупност, съобразно разпоредбите на чл. 235 ГПК и чл. 12 ГПК, намира за установено от фактическа страна следното:

С доклада по делото съдът обяви за безспорни в отношенията между страните и ненуждаещи се от доказване в процеса обстоятелствата, че между ищеца и ответника е бил сключен застрахователен договор „Индустриален пожар и други щети на имущество“, под формата на полица №9100000022083 с покритие от 15.07.2022г. до 14.07.2023г., както и че е определено и изплатено от ответника на ищеца във връзка с настъпилото на 11.11.2022 г. застрахователно събитие „пожар“ обезщетение, в размер на 28 359,88 лв.

Съгласна приетата като писмено доказателство по делото застрахователна полица, застрахователният договор е сключен относно покритите рискове на Клауза А-пожар, и допълнителните рискове, а именно: клауза Б-природни бедствия; клауза Д2-изтичане на вода и пара; клауза Д3-свличане/срутване на земни пластове; клауза Д4-удар от превозно средство; клауза Д6-злоумишлени действия на трети лица, разходи за разчистване на останки и спасяване на имущество. Застрахователната сума е определена на база възстановителната стойност и е договорена в размер на 339 223,25 лв. От нея е видно, че застрахователният договор е сключен при общи условия, които са приети от ищеца и които са му предадени при сключването на

договора.

Съгласно Раздел III „Застрахователно покритие по глава 2“ т.4-7 от приложимите към процесния застрахователен договор Общи условия на „Г.З.“ ЕАД по Застраховка „Индустриален пожар и други щети на имущество“ за застраховане на имущества на средни и големи предприятия, клаузите по тази глава покриват пълни загуби или частични вреди върху застраховани имущества, в резултат на непредвидими и внезапно проявили се застрахователни събития, определени в застрахователната полица като покрити рискове, настъпили през срока на застрахователното покритие, като се обезщетяват само преките материални вреди, настъпили в резултат на покрити рискове, характеризирани и групирани в клаузи, конкретно посочени в застрахователната полица. Застрахователят осигурява застрахователно покритие по основно покритие самостоятелно или в комбинация с допълнителни покрития-една, няколко или всички допълнителни клаузи. Основното покритие представлява клауза „А“-пожар, мълния, експлозия, имплозия, сблъсък, или падане на пилотирано летателно тяло, негови части или товар. Клауза „А1“ описва допълнителното покритие за „умишлен пожар (палеж)“. Дефиницията на пожар при клауза „А“ гласи, че той е огън с поява на пламък, възникнал без съобразено за целта огнище или излязъл от него и в състояние да се разпространява чрез собствена енергия. Дефиницията на „умишлен пожар (палеж)“ сочи, че това е огън с поява на пламък, причинен умишлено от трети лица, както и причинен чрез злоумишлена експлозия или други злоумишлени действия.

В раздел V „Застрахователна сума и отговорност за застрахователя“ от общите условия, в частност т.16 и т. 22.1 е посочено, че освен, ако в полицата не е уговорено друго, застрахователният договор се сключва с уговорка за пропорционално обезщетяване. В случай, че към датата на настъпване на застрахователното събитие, застрахователната сума е по-ниска от действителната, съответно възстановителната стойност на застрахованото имущество, е налице подзастраховане. В този случай застрахователното обезщетение се редуцира съобразно съотношението между застрахователната сума и действителната, съответно възстановителната стойност, на погиналото или увредено имущество към датата на настъпване на застрахователното събитие.

От доклад за установени щети №130663141122 е видно, че ответното дружество е определило изплатеното на ищеца застрахователно обезщетение в размер на 28 359,88 лв., като е приело, че действителната стойност на имуществото е 685 902,94 лв., в следствие на което е получило коефициент на намаляване на обезщетението равен на частното от делимото 339 223,25 (застрахователна сума) и делителя 685 902,94 в размер на 0,4946, с който е умножена стойността на вредите, която е изчислена в размер на 57 339,03 лв. и е получен размерът на обезщетението от 28 359,88 лв.

Видно от нотариален акт за учредяване на право на строеж в недвижим имот от 02.08.2016г. и Писмо от Държавен фонд „Земеделие“ от 13.04.2023г. ищцовото дружество е собственик, както понастоящем, така и към момента на възникването на пожара на увредения склад за селскостопанска техника,

като към датата на събитието, Държавен фонд „Земеделие“ вече не е имало качеството на трето ползващо се лице по застрахователния договор.

Съгласно заключението на вещите лица по приетата комплексна съдебна пожаротехническа и оценителна експертиза причината за възникналия процесен пожар е внесен външен огнеизточник (палеж), а механизмът на причиняването му-чрез прескачане на сравнително ниската телена ограда на площадка до обекта, последващо счупване на прозорец от източната фасада на халето, извършено заливане с ЛЗТ (лесно запалима течност) и/или ГТ (горима течност) на няколко места, след което с помощта на открит огнеизточник - клечки кибрит или огънче от запалка е извършено запалване на парите на течността на описаните места. Налице е причинно-следствена връзка между пожарът в стопанската сграда и настъпилите увреждания, като стойността на вредите възлиза на 70 510 лв. без ДДС или 84 612 с ДДС. Действителната/пазарна стойност на стопанската сграда към датата на събитието -11.11.2022г. е в размер на 390 553 лв., а към датата на сключване на полицата -14.07.2022г. тя е била 395 216 лв.. Стойността на електрическата инсталация в склада е била 1 027,80 лв.

При така установеното от фактическа страна, съдът достигна до следните правни изводи:

В чл.386, ал.2 КЗ е посочено, че при настъпване на застрахователно събитие застрахователят е длъжен да плати застрахователно обезщетение, което е равно на действително претърпените вреди към деня на настъпване на събитието, освен в случаите на подзастраховане и застраховане по договорена застрахователна стойност.

Според чл. 389, ал.1 и ал.2 КЗ извън случаите по чл. 387, ал. 1, ако е уговорена по-малка застрахователна сума от действителната, съответно възстановителната, стойност на застрахованото имущество и то погине или бъде повредено, застрахователят обезщетява пълния размер на вредата до размера на застрахователната сума. Ако застрахователният договор е сключен с уговорка за пропорционално обезщетяване, обезщетението се определя според съотношението между застрахователната сума и действителната, съответно възстановителната, стойност.

Съгласно чл. 405, ал.1 КЗ при настъпване на застрахователното събитие застрахователят е длъжен да плати застрахователно обезщетение в уговорения срок. В чл.408 КЗ е посочено, че застрахователят може да откаже плащане на обезщетение само: при умишлено причиняване на застрахователното събитие от лице, което има право да получи застрахователното обезщетение; при умишлено причиняване на застрахователното събитие от застрахователя с цел получаване на застрахователното обезщетение от друго лице; при неизпълнение на задължение по застрахователния договор от страна на застрахования, което е значително с оглед интереса на застрахователя, било е предвидено в закон или в застрахователния договор и е довело до възникване на застрахователното събитие; в други случаи, предвидени със закон.

Не се допуска изискване на доказателства, с които ползвателят на

застрахователната услуга не може да се снабди поради съществуващи нормативни пречки или поради липсата на правна възможност за осигуряването им, както и на такива, за които може да бъде направена разумна преценка, че нямат съществено значение за установяване на основанието и размера на претенцията и целят необосновано забавяне и удължаване на процедурата по уреждане на претенцията. Предвид така очертаната релевантна правна уредба, настоящият съд намира, че в случая с клаузата на т.22.1 от Общи условия на „Г.З.“ ЕАД по Застраховка „Индустриален пожар и други щети на имущество“ за застраховане на имущества на средни и големи предприятия, в договорното правоотношение е въведена уговорка за пропорционално обезщетяване по смисъла на чл.389, ал.2 КЗ. Съдът намира за неоснователно твърдението на ищеца, че в самата полица е включена уговорка за обезщетяване по договорена-действителна стойност на обезщетението. Предвид това, ответното дружество е използвало правилен алгоритъм за определяне пропорционално размера на обезщетението.

В производството по делото се установи, че действителната стойност на застрахованото имущество е по-ниско от изчисленото от застрахователя при определяне на обезщетението, а вредите са в по-висок размер. При тези установени в производството по делото данни, формулата по която обезщетението би следвало да бъде изчислена е $(339\,223,25/395\,216 \text{ лв.}) \times 84\,612 = 72\,624,48 \text{ лв.}$ След приспадане на изплатените вече 28 359,88 лв., ответникът би следвало да дължи на ищеца още 44 264,60 лв., а не както се претендира още 70 000 лв.

Въпреки посоченото по-горе, настоящият съд намира, че предявеният главен иск е не само частично, а и изцяло неоснователен.

Причината за това е, че в производството по делото се установи, че вредите, чието обезщетяване се иска са настъпили в следствие на непокрит от застраховката риск, какъвто е палежа. От посочения в приетата експертиза механизъм на настъпването на събитието не е възможно да бъде направен друг различен извод, освен този, че пожарът е причинен умишлено от трето/и лице/и, т.е. според общите условия събитието представлява „умишлен пожар (палеж)“, а това е друг покрит риск по клауза „А1“, какъвто не е предмет на процесният застрахователен договор.

Действително ответникът не релевира изрично подобно възражение с отговорите на исковата и на допълнителната искова молба, но направи това в първото съдебно заседание, след изслушване на заключението на вещите лица, с което за пръв път бяха обективирани данни касаещи генезиса на пожара, които сочат на извода, че той е причинен от палеж. Представеното като писмено доказателство по делото прокурорско постановление за прекратяване на досъдебно производство не се ползва с обвързваща съда доказателствена сила, предвид което не препятства възможността за самостоятелно установяване на механизма на настъпване на

застрахователното събитие, още повече, че този въпрос е поставен от самия ищец по негово искане за допускане на експертизата.

Въпреки изложеното по-горе следва да се има предвид и това, че с отговора на исковата молба ответникът оспорва наличието на причинно-следствена връзка между застрахователното събитие, имайки предвид клауза „А –пожар“ от договора и претърпените вреди, а в тежест на ищеца беше да докаже, че вредите са настъпили в следствие на застрахователно събитие, което представлява покрит риск в срока на покритие от застраховката. Предвид това, настоящият съд не може да игнорира неоспореното заключение на вещите лица, от което се установява, че пожарът е предизвикан от действията на трето лице/ца и да negliжира този факт при формиране на изводите си за основателността на иска.

Предвид неоснователността на предявения главен иск, поради установяването на по-нисък размер на дължимото обезщетение от претендирания и поради това, че щетите са причинени от събитие, което не представлява покрит риск според процесния договор, неоснователен изцяло е и акцесорният иск за мораторна лихва върху главницата, която освен това не се дължи от датата на събитието-11.11.2022г., а от датата следваща изтичането на срока за изплащане на обезщетението (чл.409 КЗ).

Поради неоснователността на предявените иски, на основание чл.78,ал.3 и ал.8 ГПК в полза на ответника следва да бъдат присъдени направените от него разноски по делото в общ размер на 700 лв., от които 500 лв. за внесен депозит за вещите лица и 200 лв.-юрисконсултско възнаграждение.

Мотивиран от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените „Х.Ф.“ ООД, ЕИК **** срещу ответника ЗАД „Г.З.“, ЕИК ****, обективно и кумулативно съединени осъдителни иски с правни основания чл.405, ал.1 във вр. с чл.386,ал.1 КЗ и чл.409 вр. с чл.405 КЗ и чл.86 ЗЗД, относно осъждането на ответника да заплати на ищеца сумата от **70 000 лв.**, представляваща останала неизплатена част от застрахователно обезщетение за претърпени вреди от застрахователно събитие от 11.11.2022г., дължимо въз основа на застрахователен договор „Индустриален пожар и други щети на имущество“, сключен под формата на полица №9100000022083 с покритие от 15.07.2022г. до 14.07.2023г., ведно

със законната лихва върху тази сума, считано от 27.07.2023г. до окончателното изплащане на задължението, както и за осъждането на ответника да заплати на ищеца сумата от **5669,68 лв.**, представляваща мораторна лихва върху претендираната главница от 70 000 лв. за периода от 11.11.2022г. до 27.07.2023г.

ОСЪЖДА „Х.Ф.“ ООД, ЕИК **** да заплати на ЗАД „Г.З.“, ЕИК **** сумата от **700 лв.**, представляваща разноси по делото.

Решението подлежи на обжалване в двуседмичен срок от връчването му на страните, пред Апелативен съд-София.

Съдия при Софийски градски съд: _____